

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA ȘARBAN c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 3456/05)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

4 octombrie 2005

DEFINITIVĂ

04/01/2006

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Șarban c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), în Camera compusă din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

DI J. CASADEVALL,

DI M. PELLONPÄÄ,

DI R. MARUSTE,

DI S. PAVLOVSKI,

DI J. BORREGO BORREGO,

DI J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dl M. O'Boyle, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 13 septembrie 2005 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 3456/05) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Vladimir Șarban („reclamant”), la 19 ianuarie 2005.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl A. Tănase, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Pârlog.

3. În cererea sa, reclamantul s-a plâns de arestarea sa preventivă și diferite pretinse încălcări în legătură cu aceasta: violarea articolului 3 (lipsa accesului la asistență medicală); a articolului 5 § 3 (motive insuficiente invocate de instanțele judecătorești la aplicarea arestului preventiv și hotărâri luate de un judecător fără competență de a ordona eliberarea sa); a articolului 5 § 4 (durata perioadei de timp pentru a răspunde unei cereri *habeas corpus* și refuzul de a audia un martor); precum și a articolului 8 ale Convenției (confidențialitatea comunicărilor cu avocatul său).

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 1 februarie 2005, o Cameră a acelei Secțiuni a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea sa.

5. Într-o scrisoare din 19 ianuarie 2005, reclamantul, de asemenea, a cerut aplicarea articolului 39 al Regulamentului Curții, solicitând eliberarea sa imediată din arestul preventiv, în vederea urmării unui tratament medical. La 23

februarie 2005, el și-a retras această cerere după ce i s-a permis accesul la medicul său și la soția sa. În observațiile sale din 15 aprilie 2005, reclamantul a informat Curtea despre retragerea pretenției sale în temeiul articolului 5 § 4 al Convenției referitoare la refuzul instanțelor de judecată de a audia un martor, precum și a unei părți din pretenția sa, în temeiul articolului 8 al Convenției, referitoare la pretinsa interceptare a convorbirilor sale telefonice cu avocatul său.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamantul s-a născut în anul 1957 și locuiește în Chișinău. El a deținut funcția de secretar al Consiliului municipal Chișinău.

A. Arestarea preventivă a reclamantului

7. La 8 octombrie 2004, Procuratura Generală a inițiat urmărirea penală împotriva reclamantului pentru pretinsa infracțiune de abuz de putere prevăzută de articolul 327 § 2 al Codului penal, în legătură cu cumpărarea a 40 de ambulanțe de către Primăria Chișinău.

8. La 12 noiembrie 2004, reclamantul a fost arestat de către ofițerul G.G. de la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției (CCCEC). La 15 noiembrie 2004, Judecătoria Buiucani a emis un mandat de arest al reclamantului pe un termen de 10 zile. Motivele invocate de către instanța de judecată la eliberarea mandatului de arest au fost următoarele:

„Dosarul penal a fost deschis în conformitate cu legislația în vigoare. [Reclamantul] este bănuit de comiterea unei infracțiuni grave pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de doi ani; probele prezentate instanței de judecată au fost obținute legal; izolarea bănuitului de societate este necesară; el ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță; el ar putea să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni”.

9. La 18 noiembrie 2004, Curtea de Apel Chișinău a casat parțial această încheiere și a adoptat o nouă hotărâre, prin care a ordonat arestul la domiciliu al reclamantului. Instanța judecătorească a constatat următoarele:

„Instanța [ierarhic] inferioară nu a comis erori procedurale, dar luând în considerație că [reclamantul] are domiciliu permanent, nu a comis alte infracțiuni, este bolnav și necesită tratament în condiții de neizolare de societate, și nu există o informație concretă despre

probabilitatea ca el să se ascundă de organul de urmărire penală, [instanța] consideră că în această cauză desfășurarea normală a urmăririi penale va fi asigurată dacă învinuitul este supus măsurii preventive de arest la domiciliu. [Instanța], de asemenea, notează că dosarul penal a fost deschis la 8 octombrie 2004, iar la 13 și 16 noiembrie 2004 reclamantul a fost citat de către [organul de urmărire penală] în calitate de martor, dar la 12 noiembrie 2004 el a fost arestat, și nu au fost prezentate circumstanțe noi care să justifice detenția sa. Mai mult, este necesar de luat în considerație prezumția de nevinovăție, garantată de articolul 8 al Codului de procedură penală, și că infracțiunea de care este învinuit reclamantul se pedepsește și prin aplicarea unei amenzi”.

10. La 19 noiembrie 2004, reclamantul a fost din nou arestat fiind bănuțit de comiterea infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu în exercitarea funcției publice, contrar articolului 328 § 1 al Codului penal, în legătură cu aceeași cumpărare a ambulanțelor, la care s-a făcut referire în paragraful 7 de mai sus. Motivul invocat pentru arest a fost că „martori oculari pot să declare că această persoană a comis o crimă”.

11. La 22 noiembrie 2004, președintele Judecătorei Buiucani a emis un mandat de arest pe numele reclamantului pe un termen de 10 zile. Motivele invocate de către instanța de judecată pentru emiterea mandatului au fost următoarele:

„[reclamantul] este bănuțit de comiterea unei infracțiuni grave, pentru care legea prevede o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de doi ani; probele prezentate instanței de judecată au fost obținute legal; izolarea bănuțitului de societate este necesară; el ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță; el ar putea să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni”.

12. Reclamantul a prezentat argumente împotriva necesității de aplicare a măsurii arestării preventive, invocând starea rea a sănătății sale. El a făcut referire la fapte concrete, cum ar fi că încă de la primul său arest, el niciodată nu a împiedicat, în nici un fel, urmărirea penală și s-a prezentat în fața autorităților ori de câte ori a fost citat. Comportamentul său pe parcursul desfășurării urmăririi penale a fost întotdeauna ireproșabil. Familia și bunurile sale sunt în Republica Moldova, neavând nimic în străinătate, iar câteva ziare sunt gata să garanteze libertatea sa în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală. Reclamantul a fost gata să predea pașaportul său ca o garanție că el nu va părăsi țara.

13. La 25 noiembrie 2004, Curtea de Apel Chișinău a menținut încheierea Judecătorei Buiucani din 22 noiembrie 2004. Instanța nu a prezentat nici un motiv specific pentru decizia sa, ci numai a confirmat legalitatea deciziei instanței judecătorești ierarhic inferioare.

14. La 26 noiembrie 2004, președintele Judecătorei Buiucani a prelungit mandatul de arest al reclamantului pentru încă 30 de zile, până la 29 decembrie 2004. Instanța a motivat că detenția era necesară, deoarece:

„[reclamantul] este bănuț de comiterea unei infracțiuni grave; există riscul ca el să exercite presiuni asupra martorilor sau să se ascundă de organul de urmărire penală; și există în continuare necesitatea de a-l izola de societate”.

15. La 2 decembrie 2004, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul reclamantului, fără a invoca nici un argument nou.

16. La 14 decembrie 2004, președintele Judecătorei Buiucani a respins cererea *habeas corpus* depusă de reclamant, pe motiv că:

„în conformitate cu dosarul penal, [reclamantul] este învinuit de comiterea unei infracțiuni mai puțin grave, pentru care legea prevede o pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mare de doi ani”.

17. La 20 decembrie 2004, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul reclamantului împotriva încheierii din 14 decembrie 2004.

18. Tot la 20 decembrie 2004 G.G., anchetatorul care l-a arestat pe reclamant și care era responsabil de cauza penală, începând cu 10 septembrie 2004, a făcut o declarație în timpul unei conferințe de presă. În principal, el a declarat că dosarul intentat împotriva dlui Urecheanu și a altor învinuiți în „dosarul ambulanțelor” a fost fabricat din motive politice pentru eliminarea oponentilor politici. În conformitate cu declarațiile lui G.G., nu exista nimic în dosar, care să justifice inițierea urmăririi penale sau arestul reclamantului.

19. La 21 decembrie 2004, urmărirea penală s-a sfârșit, iar dosarul penal a fost transmis spre examinare Judecătorei Centru. Conform legislației naționale, nu a mai fost necesară prelungirea arestului preventiv după aceasta și reclamantul a rămas în arest până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești irevocabile, favorabilă lui sau a unei hotărâri judecătorești care să pună capăt detenției sale.

20. La 13 ianuarie 2005, în timpul primei ședințe asupra fondului cauzei penale, reclamantul a prezentat o nouă cerere *habeas corpus* și și-a exprimat disponibilitatea de a prezenta noi garanții că nu se va ascunde de organul de urmărire penală sau instanță. El și-a fondat cererea *inter alia* pe înrăutățirea stării sănătății sale și pe declarațiile făcute de anchetatorul G.G. la 20 decembrie 2004. La cererea procurorului, instanța a amânat ședința până la 20 ianuarie 2005 pentru a decide asupra conexării cauzei reclamantului cu cele ale celorlalți inculpați.

21. La 20 ianuarie 2005, instanța de judecată a admis cererea procurorului de conexare a cauzei reclamantului cu alte trei cauze penale ale persoanelor care au lucrat în cadrul Primăriei Chișinău. Ca răspuns la cererea *habeas corpus* a reclamantului, instanța a decis că instanța de judecată care va examina cauzele penale conexe, va decide dacă continuarea detenției era necesară. Reclamantul s-a plâns de omisiunea instanței de judecată de a răspunde corespunzător la cererea sa.

22. La 27 ianuarie 2005, ședința de judecată a fost amânată.

23. La 2 februarie 2005, instanța de judecată a respins, printr-o încheiere definitivă, cererea reclamantului *habeas corpus*, declarând următoarele:

„[reclamantul a fost arestat] deoarece el este bănuțit de comiterea unei infracțiuni grave; el poate să se ascundă de organul de urmărire penală; și poate să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal. Motivele în baza cărora a fost ordonat arestul preventiv rămân valabile”.

24. La 16 februarie 2005, Judecătoria Centru a respins o nouă cerere *habeas corpus* a reclamantului, declarând că „motivele pentru arestul preventiv al reclamantului rămân valabile”.

B. Asistența medicală acordată reclamantului pe parcursul detenției

25. Reclamantul suferă de „mielopatie¹ cervicală progresivă cu deplasarea vertebrelor C5-C6-C7, cu tulburări dureroase” și trebuie să poarte în permanență un dispozitiv care să-i imobilizeze gâtul, pentru a minimaliza riscul unor răni fatale ale coloanei sale vertebrale. De asemenea, el suferă de gută și de hipertensiune arterială de gradul doi cu risc mărit de complicații cardiovasculare, toate confirmate de certificate medicale.

26. Plângerea sa cu privire la lipsa asistenței medicale suficiente se referă la perioada detenției sale în Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC între 12 noiembrie 2004 și 18 ianuarie 2005.

27. Între 12 și 29 noiembrie 2004 (între 19 și 29 noiembrie, potrivit Guvernului), reclamantul a ținut greva foamei. La 19 noiembrie 2004 (ziua celui de-al doilea arest al său), el a fost consultat de doctorul A.E., care a notat plângerile reclamantului de dureri de spate și l-a diagnosticat cu hipertensiune arterială esențială, dându-i medicamente pentru scăderea tensiunii sale arteriale.

28. Potrivit reclamantului, nici medicului său de familie, doctorul G., nici unui alt medic nu li s-a permis să-l examineze în perioada detenției sale, decât după ce cererea sa a fost comunicată Guvernului. El a prezentat copii ale două cereri depuse de medicul său de familie la 22 și 29 noiembrie 2004, prin care acesta a solicitat permisiunea de a-l examina pe reclamant sau de a se permite examinarea acestuia de către orice alt medic calificat. Nici una din cereri nu a fost satisfăcută și nici un răspuns la ele nu a fost primit.

29. În conformitate cu declarațiile Guvernului, pe parcursul detenției sale, reclamantul nu a depus personal nici o cerere pentru a-l vedea pe doctorul G..

¹ Tulburare cauzată de o deteriorare anormală a cartilagiului și oaselor gâtului însoțită de degenerarea și depunerea de săruri în orificiile dintre vertebre.

30. La 29 noiembrie 2004, reclamantul a leșinat în timpul ședinței de judecată și a fost de îndată transportat la un spital pentru deținuți, unde a fost tratat până la 20 decembrie 2004.

31. Potrivit reclamantului, el nu a fost examinat de către un neurolog în timp ce s-a aflat în spital. Fișa sa medicală arată că el s-a plâns, de nenumărate ori, de dureri în regiunea cervicală a coloanei sale vertebrale și de amorțire a degetelor și mâinilor (la 2, 7, 13 și 15 decembrie 2004). Abia la 15 decembrie 2004, el a fost vizitat de un neurolog care a constatat că: „se recomandă o examinare de către un neurochirurg pentru a determina tratamentul corespunzător”. O astfel de examinare nu a avut loc.

32. La 20 decembrie 2004, reclamantul a fost externat din spital și dus înapoi în Izolatorul de Detenție Provizorie. În conformitate cu fișa sa de externare, el era „într-o condiție satisfăcătoare cu recomandarea de a fi supravegheat de către un medic terapeut și un neurolog, de a i se măsura tensiunea arterială și de a i se administra pastile. ...”.

33. La 20 decembrie 2004, un procuror a admis o cerere a soției reclamantului, prin care aceasta a solicitat examinarea acestuia de către un neurolog la Izolatorul de Detenție Provizorie. Totuși, medicul nu a avut acces la reclamant, ca urmare a refuzului administrației CCCEC de a permite acest lucru.

34. Potrivit reclamantului, în Izolatorul de Detenție Provizorie nu era personal medical.

35. Potrivit Guvernului, era un medic, R.V., care era terapeut și care, în mod regulat, a acordat reclamantului asistență medicală pe întreaga perioadă a detenției sale. În caz de urgență, deținuții puteau fi transportați la un spital din apropiere.

36. Potrivit reclamantului, din cauza lipsei asistenței medicale, el a fost nevoit să folosească posibilitatea de a-și măsura tensiunea arterială printre grățiile cuștii în care el era ținut pe parcursul ședințelor de judecată.

37. Guvernul nu a contestat acest lucru, dar a declarat că medicul terapeut de la Izolatorul de Detenție Provizorie a acordat reclamantului asistență medicală ori de câte ori acesta a solicitat-o.

38. Conform Registrului medical al Izolatorului de Detenție Provizorie, prezentat de către Guvern, pe parcursul perioadei la care se face referire în cererea reclamantului, acesta a fost examinat numai la 19 noiembrie 2004. Următoarea înregistrare cu privire la reclamant datează din 19 ianuarie 2005. Numele medicului R.V. apare pentru prima dată în toate documentele prezentate de Guvern, la 11 februarie 2005.

39. Soția reclamantului a făcut numeroase încercări, însă fără succes (la 16, 17, 20, 22, 26, 27 noiembrie 2004, și la 20 și 21 decembrie 2004) să obțină

permisiunea de a verifica starea sănătății reclamantului și să-i aducă acestuia diverse lucruri. Atât reclamantul, cât și soția sa au solicitat să fie adus un monitor pentru tensiunea arterială și ca instrucțiuni cu privire la folosirea corespunzătoare a acestuia să fie cerute de la medicul G.. În cele din urmă, ei i s-a permis să aducă reclamantului diverse lucruri.

C. Rapoartele medicale întocmite după 18 ianuarie 2005

40. La 19 ianuarie 2005, Judecătoria Centru a acceptat cererea reclamantului de a fi examinat de un medic. În aceeași zi, el a fost examinat de șeful Secției Terapie al Spitalului Pruncul, care a notat în Registrul Medical (a se vedea paragraful 38 de mai sus) că reclamantul nu s-a plâns de starea sa de sănătate.

41. Medicul G., care l-a examinat pe reclamant la 26 ianuarie 2005, a conchis că starea sănătății sale s-a înrăutățit considerabil din cauza celor trei maladii de care suferă (a se vedea paragraful 25 de mai sus). În lipsa tratamentului medical, există riscuri serioase pentru viața și sănătatea reclamantului. Omisiunea de a monitoriza permanent și corect și de a reacționa la schimbările tensiunii sale arteriale, ale nivelului acidului uric și alte simptome, poate avea consecințe serioase, inclusiv un infarct miocardic, accidente cerebrale vasculare și chiar moartea subită.

42. Profesorului Z., șeful Catedrei de Neurologie de la spitalul „Nicolae Testițeanu”, i s-a permis să-l vadă pe reclamant în închisoare la 25 ianuarie 2005. Reclamantul s-a plâns de durere și amorțeală în mâini, de dureri de cap și lipsa unei supravegheri permanente din partea unui medic specializat. În raportul său, profesorul Z. s-a referit numai la mielopatia cervicală a reclamantului și nu a recomandat spitalizarea acestuia. El a recomandat tratamentul reclamantului cu medicamente simptomatice, limitarea mișcărilor fizice și purtarea în permanență a dispozitivului de fixare a gâtului. În timp ce el nu a constatat vreun risc major pentru viața pacientului, care să fie cauzat de mielopatie, el a admis că există un risc constant de înrăutățire a condiției sistemului său nervos. El a considerat că în cazul agravării stării sănătății reclamantului, el ar necesita tratament neurochirurgical într-o clinică specializată.

43. Alți doi medici, S.G. și M.G., care au examinat fișele medicale ale reclamantului, la sfârșitul lunii ianuarie a anului 2005, referindu-se la mielopatia cervicală a reclamantului, au declarat că această maladie poate, în ultimă instanță, să ducă la pierderea definitivă a capacității de mișcare și la consecințe negative pentru sistemul cardio-vascular. Medicul S.G. a recomandat medicamente, gimnastică specială și consultarea de către un neurochirurg pentru a determina necesitatea unei intervenții micro-

neurochirurgicale. De asemenea, el a recomandat purtarea dispozitivului de imobilizare a gâtului. Medicul M.G. a declarat că există un risc serios pentru sănătatea reclamantului cauzat de mielopatia de care suferea, inclusiv tetraparesis². El a recomandat spitalizarea reclamantului.

44. O Comisie Medicală de Stat, creată după comunicarea cererii Guvernului, a constatat că mielopatia cervicală prezintă un risc pentru sănătatea reclamantului și că există posibilitatea creșterii intensității durerii de care suferea. Pacientul are nevoie de „un regim de supraveghere medicală adecvată și tratament în condiții de ambulatoriu (acasă, la serviciu, în închisoare)”. Printr-o scrisoare din 9 februarie 2005, adresată Agentului Guvernamental, Ministerul Sănătății a declarat că tensiunea arterială înaltă și guta necesită „un regim psiho-emoțional adecvat și administrarea medicamentelor prescrise de medic”.

D. Alte chestiuni cu privire la detenția reclamantului

45. Potrivit reclamantului, cu excepția unei ocazii, el întotdeauna a fost adus în fața instanței de judecată în cătușe și plasat într-o cușcă de metal pe parcursul ședințelor de judecată. Guvernul nu a contestat acest lucru.

46. Potrivit reclamantului, celula în care el a fost deținut în Izolatorul de Detenție Provizorie era supraaglomerată, având 11 m² pentru 4 persoane și în ea era prea cald.

47. Potrivit Guvernului, reclamantul a fost deținut într-o celulă împreună cu o altă persoană și că temperatura și alte condiții din celulă erau în limite acceptabile. În susținerea declarațiilor sale, Guvernul a transmis Curții o copie a raportului din 11 februarie 2005, întocmit de către o inspecție sanitaro-epidemiologică, precum și fotografii și o înregistrare video cu imagini ale celulei în care era deținut reclamantul.

E. Pretinsa ingerință în consultarea reclamantului cu avocatul său

48. Camera pentru întrevederi dintre avocați și deținuți din Izolatorul de Detenție Provizorie are un perete din sticlă dublă cu găuri care coincid parțial și care sunt acoperite cu o plasă groasă, pentru a-i ține separați. Conform reclamantului, ei trebuiau să strige pentru a se auzi reciproc și nu puteau face schimb de documente pentru a fi semnate.

49. Guvernul nu a contestat existența peretelui din sticlă și a transmis Curții o înregistrare video cu imaginile lui.

² Slăbiciune musculară care afectează toate cele patru membre.

50. La 15 februarie 2005, reclamantul a solicitat Judecătoriei Centru să indice administrației CCCEC să-i pună la dispoziție o cameră pentru întâlniri confidențiale cu avocatul său. La 16 februarie 2005, instanța de judecată a respins cererea pe motiv că conform declarațiilor administrației CCCEC, în camera pentru întrevederi nu existau dispozitive de interceptare și că peretele din sticlă era necesar pentru asigurarea securității deținuților și a avocaților.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

51. Prevederile relevante din Constituție sunt următoarele:

Articolul 53. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești”.

52. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală („CPP”) sunt următoarele:

„Articolul 29. Instanțele care înfăptuiesc justiția în cauzele penale

(3) În cadrul instanței judecătorești, ca organ judecătoresc cu atribuții proprii în desfășurarea procesului penal, în faza de urmărire penală funcționează judecători de instrucție.

Articolul 41. Competența judecătorului de instrucție

Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale prin:

1) dispunerea, înlocuirea, încetarea sau revocarea arestării preventive și a arestării la domiciliu,

2) dispunerea liberării provizorii a persoanei reținute sau arestate, ...

Articolul 176

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să

împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni, de asemenea ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile preventive de alternativă arestării se aplică numai în cazurile existenței unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mare de 2 ani, iar în cazul existenței unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mic de 2 ani, ele se aplică dacă învinuitul, inculpatul a comis cel puțin una din acțiunile menționate în alin. (1).

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, organul de urmărire penală și instanța de judecată vor lua în considerare următoarele criterii complementare:

- 1) caracterul și gradul prejudiciabil al faptei incriminate;
- 2) persoana bănuितului, învinuitului, inculpatului;
- 3) vârsta și starea sănătății lui;
- 4) ocupația lui;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea lui materială;
- 7) prezența unui loc permanent de trai;
- 8) alte circumstanțe esențiale.

...

Articolul 190

Persoana arestată preventiv în condițiile art. 185 poate cere, în tot cursul procesului penal, punerea sa în libertate provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune.

Articolul 195 § 1

Măsura preventivă aplicată poate fi înlocuită cu una mai aspră, dacă necesitatea acesteia este confirmată prin probe, sau cu una mai ușoară, dacă prin aplicarea ei se va asigura comportamentul respectiv al bănuितului, învinuitului, inculpatului, în scopul desfășurării normale a procesului penal și a asigurării sentinței.

Articolul 308. Examinarea demersurilor privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive sau a arestării la domiciliu

... (2) Demersul cu privire la aplicarea măsurii arestării preventive sau a arestării la domiciliu se examinează fără întârziere de către judecătorul de instrucție, în ședință închisă, cu participarea procurorului, apărătorului și învinuitului.

...

(4) În urma examinării demersului, judecătorul de instrucție adoptă o încheiere motivată privind aplicarea față de învinuit a măsurii arestării preventive ori a arestării la domiciliu sau respinge demersul. În baza încheierii, judecătorul eliberează un mandat de arestare care se înmânează procurorului și învinuitului și care se execută imediat.

...

(6) Judecătorul de instrucție este în drept să soluționeze chestiunea cu privire la necesitatea alegerii unei măsuri preventive mai ușoare. ...

Articolul 310. Admisibilitatea cererii de eliberare provizorie și soluționarea acesteia

(1) Judecătorul de instrucție verifică corespunderea cererii de eliberare provizorie prevederilor art. 191 sau 192. Dacă cererea nu corespunde acestor prevederi, judecătorul de instrucție, prin încheiere, respinge cererea ca inadmisibilă, fără citarea părților.

(2) Dacă cererea corespunde cerințelor prevăzute în alin. (1) și este depusă de către învinuit, judecătorul de instrucție decide admisibilitatea cererii și fixează data soluționării acesteia, cu citarea părților.

...

(5) La data fixată, judecătorul de instrucție judecă cererea de eliberare provizorie cu participarea procurorului, învinuitului, apărătorului și reprezentantului lui legal, precum și persoanei care a depus cererea. Soluționarea cererii se face după ascultarea persoanelor prezente.

(6) Dacă cererea este întemeiată și îndeplinește condițiile legii, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, dispune eliberarea provizorie a învinuitului, stabilind și obligațiile ce vor fi respectate de acesta”.

53. Prevederile relevante din Codul civil sunt următoarele:

„Articolul 1405. Răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

(1) Prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnarea ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau

sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată. ...”

54. Prevederile relevante ale Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești sunt următoarele:

„Articolul 1

(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul moral și material, denumit în continuare prejudiciu, cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurii represive de ținere sub arest, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale;

b) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării ilegale din lucru (funcție), precum și a altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

c) supunerii ilegale la arest administrativ ori la muncă neremunerată în folosul comunității, confiscării ilegale a averii, aplicării ilegale a amenzii;

d) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

e) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, ștampilelor, precum și blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcții de răspundere din organele de urmărire penală, ale procuraturii și din instanțele judecătorești.

Articolul 4

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) pronunțării sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a hotărârii cu privire la repararea prejudiciului sau a

realizării acordului amiabil dintre persoana vătămată și reprezentantul Guvernului Republicii Moldova în Comisia Europeană pentru Drepturile Omului și în Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. Acordul menționat se aprobă de către Guvernul Republicii Moldova; ...”

55. Prevederile relevante ale Legii cu privire la arestarea preventivă (nr. 1226-XIII) sunt următoarele:

„Articolul 32. Măsurile aplicate în cazul în care preveniții refuză să se alimenteze

... (4) Prevenitul care refuză să se alimenteze se deține, după posibilități, separat de alți preveniți și este supravegheat de lucrătorul medical. Asistența medicală ambulatorie și de urgență se acordă acestei persoane în încăperea în care este deținută ...”.

56. Prevederile relevante ale Legii privind organizarea judecătorească (nr. 514-XIII) sunt următoarele:

„Articolul 27. Președintele judecătoriei

(1) Președintele judecătoriei:

... h) în caz de lipsă motivată a judecătorului de instrucție sau în caz de admitere a cererii de recuzare a acestuia, numește un judecător cu experiență pentru a exercita atribuțiile lui.”

ÎN DREPT

I. OBIECȚIILE PRELIMINARE ALE GUVERNULUI

A. Neepuizarea căilor de recurs interne

57. Guvernul a declarat că reclamantul nu a epuizat toate căile de recurs interne disponibile lui. În special, el ar fi putut, dar nu a făcut-o, să invoce prevederile articolului 53 al Constituției, ale articolului 1405 al Codului civil și ale Legii nr. 1545 (a se vedea paragrafele 51, 53 și 54) și a dat drept exemplu cauza *Duca* (nr. 1579/02), care, în baza Legii nr. 1545, a primit compensații la nivel național.

58. Reclamantul a reamintit faptul că el a solicitat de multe ori anularea pe cale judiciară a mai multor pretinse violări, și că de fiecare dată cererile sale au fost respinse.

59. În ceea ce privește Legea nr. 1545 invocată de către Guvern, Curtea notează că dnei Duca, într-adevăr, i-a fost acordată o compensație în baza respectivei legi. Curtea, de asemenea, notează că, în conformitate cu articolul 4 al legii respective, aceasta este aplicabilă numai persoanelor care au fost achitate sau față de care urmărirea penală a fost încetată (a se vedea paragraful 54 de mai sus), ceea ce nu este cazul reclamantului. În consecință, Curtea nu consideră că remediul în baza prevederilor Legii nr. 1545 ar fi fost efectiv ca urmare a plângerilor reclamantului (a se vedea *Ostrovar v. Moldova*, 35207/03, (dec.), 22 martie 2005).

60. Curtea notează că articolele 53 al Constituției și 1405 al Codului civil enunță principiul conform căruia orice victimă a erorilor justiției și a acțiunilor ilegale ale anchetatorilor, procurorilor sau instanțelor de judecată, poate pretinde compensații.

61. Este notat faptul că reclamantul s-a adresat instanțelor judecătorești naționale de multe ori, plângându-se de fiecare pretinsă violare invocată de către el în fața Curții, declarând încălcarea drepturilor sale de către organul de urmărire penală (a se vedea paragrafele 12, 16, 20, 21 și 50 de mai sus). Totuși, instanțele judecătorești naționale au respins toate plângerile reclamantului, constatând că nu exista nici o aparență a vreunei violări. În astfel de circumstanțe, Curtea nu este convinsă că remediile sugerate de Guvern s-ar fi soldat cu succes. În consecință, Curtea nu consideră că remediile în baza articolului 53 al Constituției și a articolului 1405 al Codului civil au fost efective în cazul reclamantului.

62. Luând în considerație cele menționate mai sus, Curtea conchide că cererea nu poate fi declarată inadmisibilă, ca urmare a neepuizării căilor de recurs interne. Prin urmare, obiecția Guvernului trebuie respinsă.

B. Pretinsul abuz al reclamantului de dreptul de a depune o cerere

63. În observațiile sale cu privire la fondul cauzei, reclamantul a declarat că dosarul penal intentat împotriva sa este unul politic și că unele din argumentele invocate de către Guvern în apărarea poziției sale sunt similare celor folosite de regimul stalinist.

64. Guvernul a considerat declarațiile reclamantului abuzive și a solicitat radierea cererii de pe rolul Curții.

65. Curtea reamintește că o cerere, în general, nu ar fi respinsă ca fiind abuzivă conform articolului 35 § 3 al Convenției în baza faptului că a fost „ofensatoare” sau „defăimătoare”, decât dacă, în mod intenționat, a fost bazată pe fapte care nu sunt adevărate (a se vedea *Popov v. Moldova*, nr. 74153/01, § 49, 18 ianuarie 2005).

66. Luând în considerație declarațiile făcute de reclamant în această cauză, precum și limbajul folosit de el, Curtea nu consideră că acestea constituie un abuz de dreptul de a depune o cerere. În consecință, această obiecție este, de asemenea, respinsă.

C. Concluzii cu privire la admisibilitate

67. Curtea consideră că pretențiile reclamantului în temeiul articolului 3, articolului 5 §§ 3 și 4 și articolului 8 ale Convenției ridică întrebări de drept care sunt suficient de serioase, încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că nici un alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Curtea, prin urmare, declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va trece imediat la examinarea fondului acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

68. Reclamantul a pretins că lipsa asistenței medicale în Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC în perioada 12 noiembrie 2004 și 19 ianuarie 2005, constituia un tratament inuman și degradant contrar articolului 3 al Convenției, care prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Argumentele părților

1. Reclamantul

69. Reclamantul a declarat că starea sănătății sale era suficient de gravă pentru a fi incompatibilă cu detenția prelungită în Izolatorul de Detenție Provizorie, în care nu era personal medical. În timp ce autoritățile erau pe deplin conștiente de condiția sa fizică, ele nu au permis ca el să fie examinat de către medicul său de familie sau de către orice alt medic calificat, decât după depunerea cererii sale la Curte. Reclamantul s-a plâns, în special, că deși el era într-o stare critică, gâtul său fiind imobilizat, el nu a fost examinat de un neurolog timp de peste două luni, între 19 noiembrie 2004 și 25 ianuarie 2005. El a subliniat că lipsa asistenței medicale este, de asemenea, contrară articolului

32 § 4 al Legii cu privire la arestarea preventivă, care cere ca persoanele care se află în greva foamei să fie monitorizate de personal medical.

70. El a declarat că Guvernul nu a prezentat probe că în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie era angajat un medic până la 11 februarie 2005 (cum ar fi o listă a salariaților sau a persoanelor angajate în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie).

71. Conform reclamantului, celula sa era supraaglomerată și el era umilit în public fiind încătușat și plasat într-o cușcă în timpul ședințelor de judecată. El a prezentat articole din ziar pentru a susține declarațiile sale cu privire la publicitatea procesului său.

2. Guvernul

72. Guvernul a declarat că tratamentul la care a fost supus reclamantul nu a atins pragul minim conform articolului 3 al Convenției. Orice suferință pe care el ar fi avut-o nu a depășit ceea ce era inerent detenției. Condițiile din Izolatorul de Detenție Provizorie erau corespunzătoare, așa cum rezultă clar din documentele prezentate Curții (a se vedea paragraful 47 de mai sus). În caz de urgență, reclamantul putea fi transportat la un spital din apropiere.

73. Guvernul a subliniat că, pe parcursul detenției sale, reclamantul a fost tratat în spital după ce s-a aflat în greva foamei (de la 29 noiembrie până la 20 decembrie 2004) și că a fost vizitat de medici la 19 și 25 ianuarie 2005 (de un neurochirurg, la ultima dată menționată, precum și ulterior), la 4 și 9 februarie 2005 și, în mod regulat, după această dată. Fiind externat din spital într-o stare a sănătății satisfăcătoare, la 20 decembrie 2004, nu ar fi fost nerezonabil de a împiedica examinarea sa de către un medic în ziua următoare.

74. Comisia Medicală de Stat a determinat că reclamantul putea fi tratat în închisoare. Accesul medicului G. la reclamant trebuia să fie restrictiv, deoarece ei erau prieteni și medicul ar fi putut să-l ajute pe reclamant să-și prejudicieze sănătatea cu scopul de a pretinde mai târziu violarea articolului 3.

B. Aprecierea Curții

1. Principii generale

75. Curtea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența sa, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă; el depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, consecințele sale fizice și mintale și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (a se vedea *Kudla v. Poland* (GC), nr. 30210/96, § 91, ECHR

2000-XI, și *Peers v. Greece*, nr. 28524/95, § 67, ECHR 2001-III). Deși scopul maltratării este un factor care trebuie luat în considerație, în special dacă a avut intenția de a umili sau înjosi victima, absența unui astfel de scop nu duce, în mod inevitabil, la constatarea că nu a avut loc o violare a articolului 3 (a se vedea *Peers*, citat mai sus, § 74).

76. Mai mult, nu poate fi exclus faptul că detenția unei persoane care este bolnavă poate ridica chestiuni în conformitate cu articolul 3 al Convenției (a se vedea *Mouisel v. France*, nr. 67263/01, § 37, ECHR 2002-IX).

77. Deși articolul 3 al Convenției nu poate fi interpretat ca impunând o obligație generală de a elibera deținuții pe motive de sănătate, el totuși impune statului obligația de a proteja integritatea fizică a persoanelor private de libertate, de exemplu, prin a le acorda asistența medicală necesară (a se vedea *Hurtado v. Switzerland*, hotărâre din 28 ianuarie 1994, Seria A nr. 280-A, opinia Comisiei, p. 15-16, § 79). Curtea, de asemenea, a subliniat dreptul tuturor deținuților la condiții de detenție compatibile cu demnitatea umană, pentru a asigura că maniera și metoda de executare a măsurilor impuse nu-i supune la suferință sau dificultăți de o intensitate care să depășească nivelul de suferință care nu poate fi evitată, fiind inerentă detenției; în plus, în afara sănătății deținuților, bunăstarea lor trebuie să fie asigurată în mod adecvat, luând în considerație cerințele practice ale detenției (a se vedea *Kudla*, citat mai sus, § 94).

2. Aplicarea acestor principii în această cauză

78. Luând în considerație declarațiile părților cu privire la condițiile materiale de detenție a reclamantului (a se vedea paragrafele 46 și 47 de mai sus), Curtea nu este convinsă că ele au depășit nivelul de severitate cerut pentru ridicarea unei chestiuni în temeiul articolului 3 al Convenției.

Rămâne să fie determinat dacă reclamantul a avut nevoie de asistență medicală regulată, dacă el a fost lipsit de o astfel de asistență, după cum pretinde, iar, în caz afirmativ, dacă aceasta constituie tratament inuman sau degradant contrar articolului 3 al Convenției (a se vedea cf. *Farbtuhs v. Latvia*, nr. 4672/02, § 53, 2 decembrie 2004).

79. Probele din diferite surse medicale prezentate de ambele părți confirmă că reclamantul suferă de trei condiții medicale grave care necesită îngrijire medicală regulată (a se vedea paragrafele 27 și 41-44 de mai sus).

80. Curtea notează că, în conformitate cu Registrul medical prezentat de Guvern, în perioada detenției sale în Izolatorul de Detenție Provizorie, la care se referă reclamantul în plângerea sa, și anume, între 12 noiembrie și 29 noiembrie 2004 și între 20 decembrie 2004 și 19 ianuarie 2005, el a fost examinat doar o singură dată de către un medic în Izolatorul de Detenție

Provizorie, în ziua celui de-al doilea arest al său – 19 noiembrie 2004 (a se vedea paragraful 38 de mai sus).

81. Argumentul Guvernului că medicul R.V. i-a acordat reclamantului asistență medicală zilnică, în perioada aflării sale în detenție, nu poate fi acceptat, deoarece Registrul medical nu conține nici o indicație în acest sens. Mai mult, numele medicului R.V. apare pentru prima dată în documentele prezentate de Guvern, abia la 11 februarie 2005, ceea ce corespunde declarației reclamantului că acest medic a fost angajat numai după ce cererea reclamantului a fost comunicată Guvernului.

82. Curtea notează, în continuare, că reclamantului nu numai i-a fost refuzată o asistență medicală adecvată de către administrația Izolatorului de Detenție Provizorie, dar, de asemenea, i-a fost negată posibilitatea de a primi o astfel de asistență din alte surse, precum ar fi medicul său de familie sau oricare alți medici calificați (a se vedea paragrafele 28 și 33 de mai sus).

Guvernul a declarat că restricția vizitelor medicului G. a fost justificată de motive de securitate. Curtea notează că acest motiv a fost invocat pentru prima dată în timpul procedurilor în fața ei și trebuie, prin urmare, să fie tratat cu precauție, mai ales în absența oricărei forme de justificare (a se vedea *Nikolov v. Bulgaria*, nr. 38884/97, § 74 et seq., 30 ianuarie 2003).

Totuși, nici o explicație nu a fost dată cu privire la refuzul de a permite vizite din partea altor medici decât medicul G. (a se vedea paragrafele 28 și 29 de mai sus).

83. Prin urmare, Curtea consideră că reclamantului nu i-a fost acordată o asistență medicală suficientă și că Guvernul nu a prezentat o explicație plauzibilă pentru lipsa asistenței medicale de bază în Izolatorul de Detenție Provizorie și pentru refuzul de a permite asistență medicală din exterior. Curtea conchide că reclamantul nu a primit asistență medicală suficientă în perioada aflării sale în Izolatorul de Detenție Provizorie.

84. Este notat faptul că reclamantul s-a aflat timp de trei săptămâni într-un spital pentru deținuți, între 29 noiembrie și 20 decembrie 2004. Pe parcursul șederii sale în spital, el s-a plâns de multe ori de durere în regiunea cervicală a coloanei vertebrale și de amorțire a degetelor și a mâinilor (a se vedea paragraful 31 de mai sus). Totuși, el a fost examinat de un neurolog doar o singură dată (la 15 decembrie 2004), iar recomandarea neurologului de a fi consultat de un neurochirurg nu a fost urmată.

85. Rezultă, prin urmare, că reclamantului nu i s-a acordat asistență medicală suficientă și în spital.

86. Nu a fost înaintată nici o pretenție că pe parcursul perioadei relevante reclamantul ar fi avut vreo urgență medicală sau ar fi fost expus unor dureri grave sau prelungite, ca urmare a lipsei asistenței medicale adecvate. Prin

urmare, Curtea constată că suferința pe care el a suportat-o nu a constituit tratament inuman. Totuși, Curtea va determina dacă suferința reclamantului constituie tratament degradant în sensul articolului 3 al Convenției.

87. În mod clar, reclamantul a suferit datorită consecințelor stării sale, chiar și când s-a aflat în spital (a se vedea paragraful 31 de mai sus). De la început, el a fost bine informat despre starea sa și riscurile în legătură cu aceasta, la fel ca și despre necesitatea de a menține un nivel de stabilitate psihologică, deja afectată de acuzații de comitere a unei infracțiuni grave. El nu putea să nu știe că risca în orice moment o urgență medicală cu consecințe foarte grave și că o asistență medicală imediată nu era disponibilă. Acest lucru trebuie să-i fi provocat o îngrijorare considerabilă.

Faptul că el ar fi putut fi transportat la un spital nu afectează această constatare, deoarece pentru a suna și chema o ambulanță, era necesar ca administrația CCCEC să dea permisiunea, o decizie dificil de luat în absența unui sfat medical profesionist.

88. Curtea notează câțiva factori suplimentari. Reclamantul a fost adus în fața instanței de judecată în cătușe și ținut într-o cușcă în timpul ședințelor de judecată, chiar dacă el era în permanență păzit și purta un guler chirurgical în jurul gâtului. Medicul său a trebuit să-i măsoare tensiunea arterială printre grățiile cuștii în fața publicului (a se vedea paragrafele 36, 37 și 45 de mai sus).

89. Curtea notează, în continuare, absența unei condamnări anterioare sau a oricărei probe care să dea motive serioase de a avea frică că reclamantul ar fi putut să recurgă la violență pe parcursul ședințelor de judecată (a se vedea paragraful 9 de mai sus). Curții i se pare că măsurile de siguranță menționate mai sus nu au fost justificate de circumstanțele cauzei și că ele au contribuit la umilirea reclamantului. De asemenea, se ia în considerație și faptul că (a se vedea paragraful 71 de mai sus) cauza a fost larg mediatizată și că acțiunile menționate mai sus au fost – probabil – atent urmărite de public și mass-media (*Mouisel v. France*, nr. 67263/01, § 47, ECHR 2002–IX).

90. În opinia Curții, omisiunea de a asigura asistență medicală de bază reclamantului atunci când acesta, în mod clar, a necesitat-o și a solicitat-o, la fel ca și refuzul de a permite o asistență medicală specializată independentă, împreună cu alte forme de umilire, așa precum s-a notat în paragraful 88 de mai sus, au constituit tratament degradant în sensul articolului 3 al Convenției (a se vedea *Kudla v. Poland*, citată mai sus, § 94; *Farbtuhs v. Latvia*, § 51; *Nevmerzhitsky v. Ukraine*, nr. 54825/00, § 106, 5 aprilie 2005).

91. Prin urmare, a existat o violare a articolului 3 al Convenției în această privință.

III. PRETINSELE VIOLĂRI ALE ARTICOLULUI 5 § 3 AL CONVENȚIEI

92. Reclamantul pretinde câteva violări ale articolului 5 § 3 al Convenției, ale cărui prevederi relevante sunt următoarele:

„Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. (c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii”.

A. Motivarea insuficientă a deciziilor

1. Argumentele părților

93. Reclamantul a pretins că deciziile prin care s-a ordonat arestarea sa preventivă la 22 noiembrie 2004 și prelungirea acesteia la 26 noiembrie 2004, la fel ca și deciziile din 14 și 20 decembrie 2004 cu privire la cererile sale *habeas corpus*, nu au fost bazate pe motive suficiente și relevante. Instanțele de judecată și-au fondat deciziile lor în principal pe citarea prevederilor legilor. În declarațiile sale atât în fața instanțelor judecătorești naționale, cât și în fața Curții, reclamantul a prezentat argumente împotriva fiecărui motiv pus la baza arestării preventive. El a subliniat că instanțele judecătorești nu au dat argumente detaliate cu privire la faptul de ce ele au considerat oricare din motivele citate ca fiind întemeiate în cazul reclamantului.

94. Guvernul a declarat că instanțele naționale au motivat suficient de detaliat deciziile lor. În special, Guvernul pretinde că instanțele judecătorești și-au fondat deciziile pe probele din dosarul penal, de exemplu, declarațiile martorilor, deciziile Consiliului municipal Chișinău, un contract, rezultatele unei companii de audit, precum și alte probe.

2. Aprecierea Curții

95. Curtea reamintește că, conform articolului 5 § 3 al Convenției, o persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna eliberată în cursul procedurii, cu excepția cazului când statul poate dovedi că există motive „relevante și suficiente” care să justifice detenția continuă a persoanei (*Yağcı and Sargin v. Turkey*, hotărâre din 8 iunie 1995, Seria A nr. 319-A, § 52).

96. Mai mult, instanțele judecătorești naționale „trebuie să examineze toate faptele în favoarea sau defavoarea existenței unei necesități publice stringente, care ar justifica, luând în considerație principiul prezumției nevinovăției, o abatere de la regula respectării libertății individuale a persoanei și să le indice

în deciziile lor cu privire la cererile de eliberare” (*Letellier v. France*, hotărâre din 26 iunie 1991, Seria A nr. 207, § 35).

97. Articolul 5 § 3 al Convenției nu poate fi interpretat ca autorizând aplicarea necondiționată a detenției preventive, care să dureze nu mai mult de o anumită perioadă. Justificarea pentru orice perioadă de detenție, indiferent de cât e de scurtă, trebuie să fie, în mod convingător, demonstrată de autorități (*Belchev v. Bulgaria*, nr. 39270/98, § 82, 8 aprilie 2004).

98. O funcție suplimentară a unei decizii motivate este de a dovedi părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată dă unei părți posibilitatea de a depune apel împotriva acesteia, la fel ca și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de o instanță de apel. Numai prin adoptarea unei decizii motivate poate exista un control public al administrării justiției (*Suominen v. Finland*, nr. 37801/97, § 37, 1 iulie 2003).

99. Chiar dacă articolul 5 al Convenției „nu impune judecătorului care examinează o cerere de apel împotriva detenției, obligația de a se referi la fiecare argument care se conține în declarațiile apelantului, garanțiile sale ar fi lipsite de esență dacă judecătorul, bazându-se pe legislația și practica națională, ar putea să trateze ca irelevante sau să nu ia în considerație fapte concrete invocate de deținut și capabile să pună la îndoială existența condițiilor esențiale pentru „legalitatea”, în sensul Convenției, a privării de libertate.” (*Nikolova v. Bulgaria* (GC), nr. 31195/96, § 61, ECHR 1999-II). În acest context, „argumentele în favoarea și defavoarea eliberării nu trebuie să fie „generale și abstracte” (*Smirnova v. Russia*, nr. 46133/99 și 48183/99, § 63, ECHR 2003-IX (extrase)).

100. Curtea notează că reclamantul a prezentat instanțelor judecătorești naționale argumente substanțiale, punând la îndoială fiecare motiv al detenției sale. El s-a referit, spre exemplu, la faptul că, din momentul eliberării primului mandat de arest, el niciodată nu a împiedicat în vreun fel urmărirea penală și s-a prezentat în fața autorităților relevante ori de câte ori a fost citat. Comportamentul său cu privire la urmărirea penală a fost întotdeauna ireproșabil. Familia și toate bunurile sale sunt în Moldova, reclamantul neavând pe nimeni peste hotare și câteva ziare erau pregătite să ofere garanții pentru eliberarea sa în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală. Reclamantul a fost, de asemenea, gata să predea pașaportul său ca o asigurare că el nu va părăsi statul (a se vedea paragraful 12 de mai sus).

101. În continuare, Curtea notează că instanțele judecătorești naționale nu au acordat nici o considerație acestor argumente în deciziile lor relevante, tratându-le aparent ca fiind irelevante pentru examinarea legalității detenției preventive a reclamantului, chiar dacă ele au fost obligate să ia în considerație astfel de factori conform articolului 176 § 3 al Codului de procedură penală (a

se vedea paragraful 52 de mai sus). Acest lucru este frapant, dat fiind faptul că, la 18 noiembrie 2004, Curtea de Apel a constatat că un număr din acei factori pledau împotriva detenției reclamantului. Celelalte instanțe judecătorești fie nu au reținut argumentele prezentate de către reclamant, fie le-au notat pe scurt, fără a se pronunța asupra acestora. Ele s-au limitat la a repeta, în deciziile lor, într-un mod abstract și stereotipic motivele formale pentru detenție prevăzute de lege. Aceste motive au fost citate fără a se face vreo încercare de a arăta cum se aplică ele în cauza reclamantului.

102. În observațiile sale din luna martie a anului 2005, Guvernul a încercat să justifice necesitatea detenției reclamantului prin invocarea unor noi motive pe care instanțele judecătorești naționale nu s-au bazat (a se vedea paragraful 94 de mai sus). Curtea reiterează că nu este sarcina sa de a lua locul autorităților naționale care au ordonat detenția reclamantului. Revine acestor instanțe să examineze toate faptele în favoarea sau defavoarea detenției și să le expună în hotărârile lor. Prin urmare, noile motive ale Guvernului, care au fost invocate pentru prima dată în procedurile în fața Curții, nu pot fi luate în considerație de către Curte (*Nikolov v. Bulgaria*, nr. 38884/97, § 74 et seq., 30 ianuarie 2003).

103. În lumina celor menționate mai sus, Curtea consideră că motivele pe care s-au bazat Judecătoria Buiucani și Curtea de Apel Chișinău, în deciziile lor cu privire la detenția preventivă a reclamantului și prelungirea acesteia, nu au fost „relevante și suficiente”.

104. Prin urmare, a existat o violare a articolului 5 § 3 al Convenției în această privință.

B. Pretinsa lipsă de competență a unor judecători să dispună eliberarea reclamantului

1. Argumentele părților

105. Reclamantul a pretins, în continuare, în temeiul articolului 5 § 3 al Convenției, că judecătorii care au dispus (la 15 și 22 noiembrie 2004) și ulterior au prelungit (la 26 noiembrie 2004 și 14 decembrie 2004) detenția sa preventivă și au respins cererile sale *habeas corpus* (la 14 decembrie 2004) nu erau „judecători de instrucție”, așa cum este cerut de prevederile legii și nu erau competenți să dispună eliberarea sa.

106. Reclamantul s-a referit la faptul că Guvernul nu a prezentat nici o probă care ar confirma că judecătorul de instrucție a fost absent la datele relevante și că președintele Judecătoriai Buiucani nu a luat nici o decizie formală de a înlocui judecătorul de instrucție.

107. Guvernul a notat că toate deciziile relevante au fost luate de judecători împuterniciți cu deplină competență și corespunzând cerințelor de independență și imparțialitate. La luarea deciziilor lor, acei judecători au audiat personal reclamantul. În sfârșit, acei judecători au avut împuternicirea de a dispune eliberarea reclamantului pe parcursul desfășurării procesului penal. În acest sens, Guvernul a declarat că, în conformitate cu articolul 27 § 1 h) al Legii cu privire la organizarea judecătorească, președintele instanței de judecată poate, ca excepție, în cazul absenței motivate a judecătorului de instrucție, să numească un alt judecător experimentat pentru îndeplinirea aceluiași funcții (a se vedea paragraful 56 de mai sus).

Deoarece dl T., judecător de instrucție în cadrul Judecătoriei Buiucani, a fost absent la 22 și 25 noiembrie 2004, președintele a acționat în conformitate cu legea și a examinat el însuși cauza. Guvernul a prezentat probe că, la 3 decembrie 2004, judecătorul de instrucție al Judecătoriei Buiucani a fost transferat la o altă instanță și, prin urmare, președintele a trebuit să examineze cauza el însuși.

2. *Aprecierea Curții*

108. Curtea reamintește că rolul magistratului, la care se face referire în articolul 5 § 3 al Convenției, este de a revizui circumstanțele care pledează în favoarea sau defavoarea detenției și de a decide, făcând trimitere la criteriile legale, dacă sunt motive care să justifice detenția sau să ordone eliberarea în lipsa unor astfel de motive. Înainte ca să se poată spune că un „magistrat” exercită „atribuții judiciare” în sensul acestei prevederi, el sau ea trebuie să satisfacă anumite condiții care să acorde o garanție pentru persoana deținută împotriva oricărei lipsiri de libertate arbitrară sau nejustificate (a se vedea *Scheisser v. Switzerland*, hotărâre din 4 decembrie 1979, Seria A, nr. 34, p. 13-14, § 31).

109. Astfel, „magistratul” trebuie să fie independent de executiv și de părți. „Magistratul” trebuie să audieze persoana adusă în fața lui personal și să decidă dacă detenția este sau nu justificată. Dacă ea nu este justificată, „magistratul” trebuie să aibă competența de a emite un ordin obligatoriu de eliberare a deținutului (a se vedea hotărârea *Scheisser* menționată mai sus, p. 13-14, § 31, și hotărârea *Ireland v. the United Kingdom* din 18 ianuarie 1978, Seria A, nr. 25, p. 75-76, § 199) (*Niedbala v. Poland*, nr. 27915/95, §§ 49-50, 4 iulie 2000).

110. Curtea observă, mai întâi, că nu i s-a prezentat nici o probă pentru susținerea opiniei că nici unul din judecătorii care au luat deciziile relevante nu au fost independenți sau că au fost parțiali. Judecătorii au audiat reclamantul personal și au luat deciziile lor după ce au ascultat argumentelor ambelor părți.

111. În timp ce legislația națională cere ca deciziile cu privire la detenție să fie luate de un judecător de instrucție, ea, de asemenea, permite înlocuirea celui judecător cu un alt judecător în caz de absență. Este adevărat că procedurile nu au fost atât de transparente precum ar fi putut fi (de exemplu, ar fi putut fi prezentate copii ale deciziilor președintelui Judecătoriai Buiucani prin care s-a autorizat înlocuirea și proba absenței judecătorului de instrucție). Totuși, în astfel de chestiuni de administrare internă a instanței de judecată, autorităților naționale li se acordă o anumită marjă de apreciere și rolul Curții este limitat la verificarea dacă aranjamentele care au rezultat oferă garanții suficiente împotriva detenției arbitrare.

112. Curtea, prin urmare, constată că în această cauză, judecătorii care au decis să ordone detenția preventivă a reclamantului pot fi considerați judecători competenți să ordone eliberarea reclamantului pe parcursul desfășurării procesului penal.

113. Prin urmare, nu a existat o violare a articolului 5 § 3 în această privință.

C. Pretinsul refuz de a audia un martor

114. În cererea sa inițială, reclamantul a înaintat o pretenție, în temeiul articolului 5 al Convenției, despre pretinsul refuz al instanțelor judecătorești naționale de a audia un martor pe parcursul procedurilor cu privire la arestarea preventivă. Totuși, în observațiile sale din 15 aprilie 2005 reclamantul a exprimat dorința sa de a retrage această pretenție. Prin urmare, Curtea nu o va examina.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 4 AL CONVENȚIEI

115. Reclamantul, de asemenea, a susținut că din cauza duratei de timp în care a fost examinată cererea sa *habeas corpus*, statul pârât a violat articolul 5 § 4 al Convenției care prevede următoarele:

„Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

A. Argumentele părților

116. Reclamantul s-a plâns că cea de-a doua cerere a sa *habeas corpus* depusă la 13 ianuarie 2005 nu a fost examinată de către Judecătoria Centru la ședințele sale de judecată din 13, 20 și 27 ianuarie 2005, deoarece instanța de fiecare dată a amânat ședința fără a examina cererea sa. Acest lucru a extins

durata examinării legalității detenției sale continue în afara a ceea ce poate fi considerat o examinare promptă conform articolului 5 § 4 al Convenției.

117. Guvernul a declarat că a fost imposibil pentru instanța de judecată să examineze cererea *habeas corpus* mai devreme decât a făcut-o. Judecătorul a trebuit să decidă mai întâi dacă să conexeze dosarul reclamantului cu alte dosare și a avut nevoie să studieze toate dosarele. Un alt judecător împuternicit cu examinarea dosarelor conexeate urma apoi să examineze cererea. La 24 ianuarie 2005, acel judecător a fost ales. Cererea reclamantului de recuzare a judecătorului a fost respinsă la 27 ianuarie 2005, dar instanța nu a putut să examineze cererea *habeas corpus* din cauza unor circumstanțe de ordin personal (mama judecătorului a decedat) și cererea a fost examinată la cea mai apropiată dată posibilă, 2 februarie 2005. Durata examinării cererii a fost, astfel, parțial determinată de circumstanțele excepționale ale cauzei și parțial de comportamentul reclamantului.

Guvernul, de asemenea, a declarat că detenția preventivă a reclamantului a fost incorporată în decizia judecătorească precedentă și că nu a existat necesitatea unei examinări suplimentare a cererii (referindu-se la cauza *De Wilde, Ooms și Versyp v. Belgium*, hotărâre din 18 iunie 1971, Seria A, nr. 12).

B. Aprecierea Curții

118. Curtea reiterează că articolul 5 § 4, garantând persoanelor deținute un drept de a iniția proceduri de contestare a legalității privării lor de libertate, de asemenea, proclamă dreptul lor, ca urmare a inițierii unor astfel de proceduri, la o hotărâre judecătorească rapidă cu privire la legalitatea detenției și să dispună eliberarea lor dacă detenția se dovedește ilegală (a se vedea *Musial v. Poland* (GC), nr. 24557/94, § 43, ECHR 1999-II). Întrebarea dacă dreptul persoanei în virtutea articolului 5 § 4 a fost respectat, trebuie să fie determinată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze în parte (a se vedea, *mutatis mutandis*, *the R.M.D. v. Switzerland*, hotărâre din 26 septembrie 1997, *Reports* 1997-VI, p. 2013, § 42).

119. În această cauză, cererea *habeas corpus* a fost depusă la 13 ianuarie 2005 și a fost respinsă la 2 februarie 2005. Instanța de judecată a avut, între timp, trei ședințe la 13, 20 și 27 ianuarie 2005.

120. Curtea consideră că perioada de 21 de zile care s-a scurs până când instanțele au examinat cererea reclamantului *habeas corpus* din 13 ianuarie 2005, nu corespunde cerinței unei hotărâri judecătorești rapide în sensul articolului 5 § 4 al Convenției (*Kadem v. Malta*, nr. 55263/00, § 45, 9 ianuarie 2003 și *Rehbock v. Slovenia*, nr. 29462/95, § 82 et seq., ECHR 2000-XII).

121. Se ia notă de faptul că instanțele au trebuit să decidă asupra unor chestiuni administrative, cum ar fi conexarea cauzelor și formarea unei noi componente a instanței care să se pronunțe asupra cauzelor conexe, precum și să examineze recuzarea unui judecător. Totuși, astfel de considerațiuni nu ar fi trebuit să aibă prioritate față de revizuirea legalității detenției reclamantului, având în vedere importanța chestiunii respective pentru reclamant.

122. Curtea acordă o importanță specială faptului că reclamantul și-a fondat cererea sa *habeas corpus* pe astfel de circumstanțe, precum starea rea a sănătății sale și absența îngrijirii medicale în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie, circumstanțe pe care Curtea le-a constatat ca fiind adevărate (a se vedea paragrafele 78-91 de mai sus). De asemenea, el s-a referit la un fapt nou și relevant, și anume declarațiile fostului anchetator G.G. (a se vedea paragraful 18 de mai sus). Aceste două elemente au urgentat examinarea cererii și trebuiau luate în considerație de instanțele judecătorești naționale. Aceasta a fost, de asemenea, prima oportunitate pentru instanța care examina cauza să se pronunțe asupra cererii *habeas corpus* a reclamantului, după ce ea a primit întregul dosar de la procuratură și a putut să-și formeze o opinie mai informată decât anterior atât cu privire la legalitatea detenției, cât și la orice pretins pericol care ar fi putut surveni ca urmare a eliberării reclamantului pe parcursul procesului. Totuși, instanța de judecată a așteptat trei săptămâni înainte de a folosi această oportunitate.

123. În ceea ce privește argumentul Guvernului că detenția preventivă a reclamantului a fost incorporată în decizia judecătorească precedentă, Curtea notează că detenția reclamantului a fost prelungită ultima dată până la 29 decembrie 2004 și nu a fost reînnoită (a se vedea paragrafele 14 și 19 de mai sus). Rezultă că contestarea legalității detenției la 13 ianuarie 2005 nu a fost incorporată în nici o decizie judecătorească.

Cât privește motivele invocate de Guvern cu privire la circumstanțele personale care au împiedicat instanța de judecată să se pronunțe asupra cererii *habeas corpus* a reclamantului la 27 ianuarie 2005, Curtea notează că acest motiv a fost pentru prima dată invocat în cadrul procedurilor în fața ei și că el nu poate justifica omisiunea de a se conforma cerințelor articolului 5 § 4 al Convenției (a se vedea paragrafele 102 și 117 de mai sus).

124. Prin urmare, a existat o violare a articolului 5 § 4 al Convenției.

V. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 § 1 AL CONVENȚIEI

125. Reclamantul a pretins, de asemenea, că conversațiile cu avocatul său au fost ascultate sau interceptate și că autoritățile nu i-au asigurat condiții adecvate pentru discuții în condiții de confidențialitate cu avocatul său, ceea ce a constituit o violare a articolului 8 § 1 al Convenției, care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.”

A. Argumentele părților

126. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 8 al Convenției, că administrația penitenciarului ar fi comis o ingerință în dreptul său de a comunica în condiții de confidențialitate cu avocatul său. El a putut vorbi cu avocatul său doar printr-un perete din sticlă cu găuri care nu permitea o discuție normală. În opinia sa, nu existau garanții că conversațiile lor nu erau ascultate sau interceptate de către administrația Izolatorului de Detenție Provizorie, reclamantul suspectând că ele erau ascultate sau interceptate. Mai mult, el și avocatul său nu puteau lucra împreună asupra documentelor sau să facă schimb de ele. El a declarat că cererea sa adresată Curții a fost semnată de către avocatul său, iar el ulterior a semnat procura pentru avocat în timpul unei ședințe de judecată.

Reclamantul a prezentat o decizie a Baroului Avocaților din Republica Moldova de declarare a grevei la 1-3 decembrie 2004, avocații refuzând să participe la orice măsuri procedurale cu privire la persoanele deținute în Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC, până când administrația va accepta să asigure avocaților încăperi pentru întrevederi confidențiale cu clienții lor.

127. Guvernul a declarat că legislația națională asigură dreptul la întrevederi confidențiale cu avocatul, fără a limita numărul și durata acestora, precum și siguranța reclamantului și a avocatului său. Datorită caracterului periculos al infracțiunilor care țin de competența CCCEC, Izolatorul său de Detenție Provizorie a trebuit echipat cu o cameră pentru întrevederi, unde avocații și clienții acestora sunt separați de un perete din sticlă cu găuri, care permite purtarea unei discuții normale. Guvernul a subliniat că camera nu a fost niciodată echipată cu mijloace tehnice de ascultare sau interceptare, după cum se vede în înregistrarea video și în fotografiile ale camerei respective prezentate Curții. Mai mult, acest lucru a fost confirmat și de Curtea de Apel Chișinău în hotărârea sa din 3 decembrie 2004.

B. Aprecierea Curții

128. Curtea reamintește că comunicarea confidențială cu avocatul este protejată de Convenție ca o garanție importantă a dreptului unei persoane învinuite la apărare, nerespectarea căreia ar face ca asistența avocatului să piardă mult din utilitatea sa (a se vedea *Ocalan v. Turkey* [GC], nr. 46221/99, §§ 132 și 133, ECHR 2005-...). În timp ce o astfel de pretenție ar fi, în mod normal, examinată prin prisma articolelor 5 sau 6 ale Convenției – care nu au fost invocate de reclamant în acest context –, nu poate fi exclus că o astfel de chestiune poate fi ridicată în temeiul articolului 8, în special, când se pretinde că autoritățile au ascultat conversațiile lor.

129. Totuși, în această cauză, reclamantul nu a prezentat nici o probă care să susțină pretențiile sale. Astfel, această parte a plângerii nu are nici un suport.

130. Reclamantul, de asemenea, a pretins că peretele din sticlă a constituit un impediment în pregătirea apărării sale împreună cu avocatul său. În timp ce peretele din sticlă a putut crea anumite obstacole în comunicarea eficientă cu avocatul său (așa precum a fost sugerat de greva avocaților Baroului de Avocați din Republica Moldova), se pare că acele dificultăți, în această cauză, nu au împiedicat reclamantul să aibă o apărare efectivă în fața instanțelor judecătorești naționale.

131. În lumina celor menționate mai sus, Curtea constată că nu a existat o violare a articolului 8 al Convenției.

VI. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

132. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul moral

133. Reclamantul a pretins 55,000 EURO cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al încălcării drepturilor sale garantate de Convenție: 20,000 EURO pentru violarea articolului 3; 30,000 EURO pentru violarea articolului 5 și 5,000 EURO pentru violarea articolului 8 ale Convenției. El a citat jurisprudența Curții pentru a dovedi că sume comparabile au fost acordate pentru violări ale acestor articole.

134. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de reclamant, declarând că este excesivă în lumina jurisprudenței Curții. Guvernul a declarat că jurisprudența citată de reclamant cu privire la violări ale articolului 3 se referă la situații care nu au nimic în comun cu cauza sa în ceea ce privește natura și seriozitatea violărilor pretinse, consecințele asupra reclamantului și atitudinea autorităților de stat.

Autoritățile au luat toate măsurile de a asigura reclamantului condiții conforme stării sănătății sale și tratamentul său nu a atins pragul minim prevăzut de articolul 3 al Convenției. Orice constatare a unei violări a articolului 5 al Convenției ar trebui să constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă, deoarece nu sunt probe că reclamantul ar fi fost eliberat, dacă nu ar fi avut loc violări. Orice constatare a unei violări a articolului 8 al Convenției ar trebui să aibă un rezultat similar, în special având în vedere că reclamantul și-a retras o parte a pretențiilor sale în temeiul acestui articol și al omisiunii de a da detalii sau cita jurisprudența în această privință.

135. Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzate stări de stres și îngrijorare, mai ales, ca urmare a ignorării evidente a necesităților sale medicale de către autorități și insuficiența motivelor pentru a dispune detenția sa. Ea acordă reclamantului suma totală de 4,000 EURO cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

136. Reclamantul a pretins alte 7,808 EURO cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare. El a prezentat copia unui contract de asistență juridică încheiat cu avocatul său, în conformitate cu care avocatul urma să fie plătit „conform unui onorariu de 60-100 EURO pe oră, bazat pe un orar al orelor efectiv lucrate”. De asemenea, el a anexat o listă a orelor de lucru la pregătirea cauzei (69 ore) și onorariul pe oră pentru fiecare tip de activitate. El a invocat faptul că avocatul său are o experiență largă în domeniul drepturilor omului, câștigând cauze extrem de complexe în fața Curții, precum *Ilașcu și Alții c. Moldovei și Rusiei* ([GC], nr. 48787/99, ECHR 2004-...). El a inclus cheltuielile pentru poșta rapidă în cererea sa.

137. Guvernul a considerat aceste pretenții ca fiind nejustificate. El a declarat faptul că reprezentantul reclamantului nu a oferit o explicație detaliată cu privire la natura serviciilor prestate clientului său sau costul fiecărui serviciu. În timp ce a recunoscut că cauza „a ridicat chestiuni complexe de fapt și de drept”, Guvernul a contestat necesitatea de cercetare a jurisprudenței Curții timp de 15 ore și numărul orelor pentru pregătirea observațiilor reclamantului. Guvernul, de asemenea, a arătat că costurile de transmitere a

documentelor prin poșta rapidă au fost mai mici decât cele cerute de reclamant și că el și-a retras cererea sa de aplicare a măsurilor provizorii, ceea ce a făcut ca un număr din pretinsele ore de lucru să fie irelevant. Guvernul a solicitat Curții să respingă cererea reclamantului de rambursare a costurilor și cheltuielilor, așa cum a fost făcut în câteva cauze anterioare.

138. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit dacă ele au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (*Croitoru v. Moldova*, nr. 18882/02, § 35, 20 iulie 2004). În conformitate cu articolul 60 § 2 al Regulamentului Curții, o listă detaliată a tuturor pretențiilor urmează a fi prezentată, în caz contrar, Camera poate respinge pretenția în întregime sau în parte.

139. În această cauză, luând în considerație lista detaliată prezentată de reclamant, numărul și complexitatea chestiunilor care au fost analizate, dar și că s-a constatat că nu a existat o violare în privința a două pretenții, Curtea acordă reclamantului 3,000 EURO cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare.

C. Dobânda

140. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Respinge* obiecțiile preliminare ale Guvernului;
2. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 3 al Convenției;
3. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 5 § 3 al Convenției în ceea ce privește motivarea insuficientă a detenției;
4. *Hotărăște* că nu a existat o violare a articolului 5 § 3 al Convenției în ceea ce privește deciziile luate de judecători competenți să dispună eliberarea reclamantului pe parcursul procesului;
5. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 5 § 4 al Convenției în ceea ce privește durata examinării cererii *habeas corpus* a reclamantului;

6. *Hotărăște* că nu a existat o violare a articolului 8 al Convenției în ceea ce privește lipsa confidențialității comunicării dintre avocat-client;
7. *Hotărăște*:
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, 4,000 EURO cu titlu de prejudiciu moral și 3,000 EURO cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente.
8. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 4 octombrie 2005, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Michael O'BOYLE
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte